Att utforska inre världar: Kvalitativa perspektiv 7,5 hp (PS2KVA)

Psykologi II, VT25
Psykologiska institutionen
Stockholms universitet

Kursansvarig: Jakob Håkansson

Övergripande syfte och innehåll
Kursen behandlar den kvalitativa forskningsprocessens olika delar inom psykologiämnet, inklusive att formulera frågeställning, göra urval av deltagare och etiska överväganden samt samla in, analysera, värdera och presentera kvalitativa data. I kursen ingår att planera, genomföra och avrapportera en kvalitativ studie.

Förväntade studieresultat
För godkänt resultat på kursen ska studenten kunna:

- redogöra för, analysera, diskutera och tillämpa under kursen presenterade teoretiska aspekter på kvalitativ metod
- visa goda insikter i den kvalitativa forskningsprocessen
- göra etiska överväganden i förhållande till kvalitativa studier
- planera och förbereda en kvalitativ studie
- samla in, analysera, värdera och presentera kvalitativa data

Kursen ges på campus och eventuellt enstaka inslag i Zoom
Majoriteten av inslagen på kursen ges på campus men enstaka inslag kan komma att genomföras i Zoom. För att undervisningen ska kunna bedrivas med så god kvalitet som möjligt samt i syfte att följa universitetets riktlinjer behöver alla deltagare se över sin tekniska utrustning så att ni vet att kamera och ljud fungerar.

Undervisningen
Undervisningen består av föreläsningar, seminarier och datainsamling under handledning.

Kursens upplägg
Under kursen går studenten i kronologisk ordning igenom följande moment:

1. Föreläsning: Introduktion och gruppindelning (helklass, obligatoriskt)
2. Föreläsning: Att göra intervjuguide och etik (helklass, obligatoriskt)
3. Val av gemensamt ämne och gemensam frågeställning (gruppvis, obligatoriskt)
4. Eget arbete med intervjuguide (gruppvis utan lärare)
5. Lämna in en för gruppen gemensam intervjuguide (gruppvis)
6. Föreläsning: Att intervjua och transkribera (helklass, obligatoriskt)
7. Inspelning av intervju i Studion (gruppvis, obligatoriskt)
8. Uppspelning av intervju i Studion (gruppvis, obligatoriskt)
9. Eget arbete med transkribering och reflektion (individuellt)
10. Lämna in transkribering och reflektion (individuellt)
11. Föreläsning: Att koda och analysera (helklass, obligatoriskt)
12. Eget arbete med kodning och analys av intervju (gruppvis)
13. Föreläsning: Att skriva, validitet/kvalitet och frågestund (helklass, obligatoriskt)
14. Eget arbete med rapport (gruppvis utan lärare)
15. Deadline inlämning av rapport (gruppvis)
16. Feedback på rapporten fås från kursansvarig i Athena (till gruppen)
17. Digital salstentamen (individuellt)

För mer information om momenten, se webbschemat i Time edit och planeringarna i Athena.

Intervjustudie med tematisk analys

Ni kommer under kursen att arbeta i små grupper för att genomföra en kvalitativ studie som analyseras med hjälp av tematisk analys. Syftet med grupparbetet är att ge er praktisk erfarenhet av att formulera forskningsfrågor, samla in och analysera kvalitativa data samt presentera era resultat i en strukturerad rapport.

Tillsammans väljer ni ett ämne som ska godkännas av en handledare. Varje gruppmedlem ansvarar för att genomföra en intervju inom det valda ämnet och dessa intervjuer utgör gruppens gemensamma data. När alla intervjuer är genomförda transkriberar var och en sin intervju och varefter ni analyserar materialet gemensamt och identifierar teman med hjälp av tematisk analys. Arbetet sammanfattas i en gemensam rapport där ni beskriver hur ni gick tillväga, presenterar de teman ni identifierade och reflekterar över vad ni lärt er under processen. Den gemensamma rapporten bedöms med G (Godkänd) eller U (Underkänd).

Rapportens innehåll och utformning:

- Fem A4-sidor inklusive framsida och referenslista
- Times New Roman 12pt
- Enkelt radavstånd
- Sidnummer
- Framsida med titel, era namn, kurs
- Ange forskningsfrågan (tydligt och som en fråga). Ingen inledning/forskningsbakgrund i övrigt.
- Metod (inkl. beskrivning av deltagare, datainsamling, databearbetning och etiska aspekter).
- Resultat. Berätta vilka teman ni kom fram till, vad de innebär och exemplifiera med citat.
- Reflektion. Reflektera över vad ni lärt er under arbetsprocessen. Ingen diskussionsdel i övrigt.
- Det skall tydligt framgå att kursböckerna använts som underlag för arbetet genom att ni gör minst två substantiella referenser till var och en av böckerna. Inkludera sidhänvisning i referensen, skriv t ex ”(Braun & Clarke, 2021, s. 47)”.
- Tydliga referenser skall anges såväl i den löpande texten som i en referenslista sist i arbetet (före bilagan).

Intervjumetodik

Under intervjumetodikdelen av arbetet kommer deltagarna lära sig det kvalitativa intervjuandets grunder samt utforska intervjuns möjligheter som datainsamlingsmetod. Intervjuundervisningen inleds i samband med kursintroduktionen där gruppindelning kommer att göras (ca 3–4 deltagare per intervjugrupp), följt av en intervjumetodik/etikföreläsning samt av ett förberedande ämnesvalsseminarium. Ämnesvalsseminariet genomförs med den egna intervjugruppen samt en handledare där gruppen gemensamt arbetar fram ett intervjuämne. Deltagarna ska därefter formulera en intervjuguide enligt anvisningar. Senast det datum som står i schemat ska intervjuguiden inklusive presentation av ämne/bakgrund, forskningsfråga och ramar laddas upp på Athena. Respektive handledare ska godkänna intervjuguiden innan intervjun kan påbörjas.

Etik

Forskningsetiska aspekter, särskilt rörande intervjumetodik, kommer att behandlas under intervjumetodikföreläsningen. I god tid inför intervjun – senast en dag innan intervjun ska genomföras - ska dessa etiska aspekter förmedlas skriftligt t ex via sms till deltagaren och ett **informerat samtycke** samlas in, det vill säga deltagaren får information om vad ett deltagande i intervjun innebär, inklusive vad intervjun ska handla om, och som hen tackar ja

till innan inkludering i intervjun. De etiska aspekterna tillsammans med en presentation av intervjuaren och syftet med intervjun presenteras i det som kallas **ramar**. Ramarna ska också inleda själva intervjun så att deltagarens samtycke kan dokumenteras också muntligt i inspelningen. Se separat dokument om etik och ramar som ligger under planeringen för intervjuarbetet. Intervjuaren ska läsa ramarna innantill i intervjun för att säkerställa att alla etiska aspekter verkligen kommit med. Det är inte tillåtet att formulera om ramarna annat än de anpassningar som är nödvändiga inför respektive intervju (markerat med gult i dokumentet).

Etiska aspekter ska även löpande hanteras under själva intervjun och kan därför komma att bli föremål för analysen vid uppspelningen av intervjun. Sådana aspekter kan röra exempelvis att intervjuaren ställer frågor om sådant som ligger utanför överenskommelsen om innehållet för intervjun el dyl.

Konfidentialitet

Intervjun på kursen innebär att deltagare själva intervjuar och får ta del av andra kursdeltagares intervjuer samt blir intervjuade av en annan kursdeltagare. Den här processen kräver en känslighet kring hantering av information. Även om intervjuerna ska undvika etiskt känsliga ämnen hänger deras genomförande på att deltagare delar erfarenheter, ståndpunkter och sina perspektiv. Sammantaget innebär detta att information kopplat till intervjuer och uppspelningstillfällen ska hållas konfidentiellt; mer specifikt att information inte ska spridas utanför handledningen och intervjugruppen, att inspelade intervjuer ska raderas efter kursens avslut och att analys- och uppspelningstillfällen inte ska spelas in. Deltagare på kursen ska godkänna och lämna in denna utgångspunkt för konfidentialitet innan de kan påbörja intervjun (dokumentet finns på planeringen för introduktionen på kurssajten).

Intervju

Varje deltagare genomför en intervju om vardera 15 minuter (inklusive ramar). Intervjun genomförs och spelas in i Studion på Albano med både bild och ljud. Intervjuaren ansvarar för att tiden hålls samt för att de intervjufrågor som ingår i intervjuguiden hinner täckas av.

Intervjun spelas in bland kursens deltagare i andra intervjugrupper. Kursansvarig parar ihop intervjuare med deltagare och publicerar på Athena vem som ska intervjua vem. Intervjuerna kommer att spelas upp och analyseras i intervjugruppen tillsammans med handledaren. Intervjun ska också transkriberas verbatim (ordagrant) och laddas upp på Athena tillsammans med en reflektion om totalt ca 1,5 A4-sida om dels 1) hur det var att bli intervjuad och dels 2) den egna intervjun. För punkt 1 ska man reflektera kring erfarenheten av att vara deltagare i en intervju, huruvida intervjun handlade om det som man trodde att den skulle handla om och på vilka sätt dessa erfarenheter kan bidra till det egna intervjuarbetet. Intervjugruppens handledare bedömer inlämningen (se deadline i schemat). Alla deltagare i intervjugruppen förväntas vara aktiva (lyssnande – reflekterande) under hela uppspelningstillfället, även i samband med de övriga deltagarnas intervjuer.

Inspelningsapparatur

Intervjun spelas in i Studion i Albano med både ljud och bild. Dessa inspelningar ska sedan laddas ner till intervjuarens egna dator eller minnessticka för möjligheten att kunna transkribera den. Minnessticka kan lånas av handledaren vid behov.

Transkribering av intervju

Intervjun ska transkriberas som del i bedömningsunderlaget för handledaren.
I kurslitteraturen finns mer information om transkribering. Tänk på att det kan ta 1–2 timmar att transkribera 15 minuters intervjumaterial. Transkriberingen ska göras verbatim (ordagrant) vilket innebär att alla ord som yttras av både intervjuare och av deltagare skrivs ner. Indikera löpande vem som säger vad. För syftet med denna kurs är det däremot inte nödvändigt att skriva talspråk, skriva ut upprepningar av ord el dyl om det inte fyller en funktion (t ex om deltagaren vill understryka betydelsen av någonting och därför upprepar det). **Skriv dock ut utfyllnadsord såsom eh och mm, markera för tystnader (exempelvis med tre punkter …) samt markera för skratt, harklingar osv. i den mån detta hörs på ljudspåret.** Exempel på sådana markeringar ges nedan.

D *När jag tittade ner på mobilen … så blev det som en reflex, det var som att jag såg mig själv precis exakt då och jag insåg att jag inte ehh egentligen behövde gå in där*.

D står för deltagare. Använd gärna ett system som gör att det går att hitta citat i transkriberingen. T ex genom att ange på vilken sida samt på vilken rad ett citat finns, t ex 4:23-24. I Word gör man detta via **Infoga --> Sidnummer** respektive **Layout --> Radnummer --> Börja om vid ny sida**.
All information som riskerar att peka ut personens identitet ska uteslutas ur transkriberingen, t ex:

IP *När jag tittade ner på mobilen … så blev det som en reflex, det var som att jag såg mig själv precis exakt då och jag insåg att jag inte ehh egentligen behövde gå in där [namnet på firman som deltagaren arbetar för]*

Så snart kursen är klar ska alla ljudspår och videos med intervjuer raderas.

Information om vårt kvalitetsarbete i kursen

Vi arbetar kontinuerligt med att säkerställa kvaliteten i utbildningen. Ett led i detta arbete är att vi, med deltagarnas tillstånd, sparar intervjun för att efter avslutad kurs granska handledarnas insatser och bedömningar. Det arbetet sker helt separat från bedömningen av studenternas insatser och har som syfte enbart att utveckla handledarkompetenser och arbeta för kvaliteten i utbildningen. Intervjuer sparas enbart med deltagares tillstånd som lämnas både inför och efter genomförd intervju. Det är helt frivilligt och man kan när som helst och utan några konsekvenser avstå/få intervjun raderad. Intervjuerna kommer att sparas på Stockholms universitets GDPR-säkra molntjänst dit enbart lärare på kursen har tillgång. Intervjuerna raderas efter 1,5 år då vi kontinuerligt arbetar med dessa frågor och i det arbetet använder aktuella handledarinsatser som utgångspunkt.

Kurskrav/obligatoriska delar

Följande är kurskrav/obligatoriska delar:

a) Närvaro vid obligatoriska föreläsningar och seminarier och
b) genomförande av datainsamling och schemalagd handledning.

För att få delta i intervjun krävs att kurskrav (a) är uppfyllt med minst närvaro på tillfällen som rör intervjuande och etik. Student som ej fullgjort kurskrav (b) kan innan efterföljande intervjuövning kompensera genom att genomföra ytterligare en intervju under handledning enligt examinators anvisningar. Frånvaro på övrig obligatorisk föreläsning eller seminarium (max 1 st) kan kompenseras med riktad extra uppgift enligt examinators anvisningar.

Lämnas syfte, frågeställning, ramar och intervjuguide in efter deadline hinner intervjuguiden inte godkännas innan den schemalagda intervjun. Student har därmed inte fullgjort kurskrav (b) enligt ovan och kan då kompensera genom att genomföra maximalt ytterligare en intervju under handledning enligt examinators anvisningar. Som del i kompenseringen kan ingå att delta vid återkopplingen av intervjun som sker för övriga gruppmedlemmar samt även ställa upp som deltagare för en kursares intervju enligt schemat. Inlämning efter deadline av transkribering av intervjun samt reflektion innebär att ytterligare en uppgift ska genomföras. Denna uppgift fås av kursansvarig.

Plagiat, fusk och otillåtet samarbete

Som del i ansvaret som student ingår att känna till de regler som finns för examination. Utförlig information finns på Stockholms universitets hemsida (se rubriken Fusk och plagiat): Dina rättigheter och skyldigheter - Stockholms universitet. Lärare är skyldiga att anmäla misstanke om fusk och plagiat till rektor och disciplinnämnden. Plagiat och fusk blir alltid ett disciplinärende och kan leda till avstängning. Ett exempel på plagiat är att ordagrant eller nästan ordagrant skriva av en text (gäller även enstaka meningar) oavsett om källa anges eller inte. Detta gäller även texter man själv skrivit tidigare (självplagiat) och även översättningar från ett språk till ett annat. Till fusk räknas till exempel att nyttja otillåtna hjälpmedel och resurser, som att söka eller använda information på internet eller i kurslitteraturen vid tentamensskrivning där sådana resurser ej är tillåtna. För inlämningsrapporten på denna kurs är det inte tillåtet att ta hjälp av att nyttja AI t ex ChatGPT för att skriva rapporten.

Litteratur

- Braun, V., & Clarke, V. (2022). *Thematic analysis: A practical guide.* Thousand Oaks: Sage. ISBN: 9781473953246 (B&C i schemat)
- Rautalinko, E. (2023). *Intervjumetod: Från frågeställning till rapportering*. Stockholm: Natur och Kultur. ISBN: 9789127829466 (R i schemat)

Tentamen

Kursen avslutas med en digital salstenta där ni individuellt kommer att genomföra en liknande undersökning som i grupparbetet, men med ett annat ämne och baserat på data som ni får under tentamen. Syftet med detta moment är att säkerställa att var och en har förstått processen och kan genomföra alla delar av en kvalitativ analys på egen hand. Under tentan ska ni författa en kort rapport som innehåller följande delar: ett syfte och en forskningsfråga där ni också motiverar varför ämnet är viktigt att studera, en metoddel där ni beskriver tillvägagångssättet, en resultatdel där ni presenterar de teman ni identifierat, samt en metoddiskussion där ni reflekterar över fördelar och begränsningar med metoden. Dessutom ska ni inkludera er kodning i ett appendix. Detta upplägg ger er möjlighet att praktisera och visa era kunskaper i tematisk analys, samtidigt som det tydligt framgår vad ni själva behärskar.

Betygskriterier

Följande tabell anger betygskriterier för hela tentamen vars summa kan uppgå till maximalt 40 poäng.

A	*Utmärkt*	Lärandemålen har uppfyllts på bästa sätt.	36-40p
B	*Mycket bra*	Lärandemålen har uppfyllts i mycket hög utsträckning.	32-35p
C	*Bra*	Lärandemålen har uppfyllts i hög utsträckning.	28-31p
D	*Tillfredsställande*	Lärandemålen har uppfyllts helt godtagbart.	24-27p
E	*Tillräckligt*	Lärandemålen har uppfyllts trots vissa brister.	20-23p
F	*Otillräckligt*	Lärandemålen har inte uppfyllts. (Åtgärd: Omskrivning)	Under 20p